

Rzecznik Praw Pacjenta informuje: Jak uzyskać odszkodowanie od szpitala?

Pacjent, którego zdrowie ucierpiało z powodu błędu lekarza ma prawo dochodzenia swoich roszczeń. Obowiązujące przepisy precyzyjnie określają prawa pacjenta związane z dochodzeniem odszkodowania za popełnione błędy medyczne. Warto je poznać by w razie potrzeby wiedzieć jak dochodzić swoich praw, szczególnie w sytuacji gdy konsekwencją błędu popełnionego przez lekarza jest trwały uszczerbek na zdrowiu.

Uгода pozasądowa

Przed skierowaniem sprawy na drogę sądową warto wystąpić z pisemnym wnioskiem o zawarcie ugody pozasądowej. Decydując się na taki krok pisemnie występujemy z wnioskiem do kierownika podmiotu leczniczego, w którym doszło do zdarzenia o uzyskanie określonego odszkodowania i zadośćuczynienia.

Jeśli dysponujemy taką informacją wniosek ten możemy skierować też do firmy ubezpieczeniowej, z którą placówka ma podpisaną umowę. Każda placówka medyczna ma bowiem obowiązek ubezpieczyć się od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Wtedy też sprawa zostanie rozpatrzona w drodze likwidacji szkody. W piśmie wzywamy placówkę do zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej we wskazanym terminie; można zastrzec, że po jego bezskutecznym upływie wystąpimy na drogę sądową. Jeżeli ubezpieczyciel szpitala nie uzna roszczenia lub zaproponuje kwotę niższą niż żądana, można skierować sprawę do sądu.

Postępowanie cywilne przed sądem

W przypadku postępowania sądowego, w zależności od kwoty pieniężnej, jaką podamy w pozwie (czyli wartość przedmiotu sporu), pozew składamy do sądu rejonowego lub okręgowego, który jest właściwy ze względu na miejsce siedziby pozwanego podmiotu wykonującego działalność leczniczą (przychodni, poradni specjalistycznej, szpitala, lekarza prowadzącego prywatną praktykę itp.). Sądy rejonowe zajmują się sprawami o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu wynosi do 75 tys. złotych, a sądy okręgowe sprawami, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa tę kwotę. W postępowaniu cywilnym, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Dodatkowo w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty, a jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on też żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Wojewódzkie komisje do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych

Odszkodowania i zadośćuczynienia możemy dochodzić także przed wojewódzkimi komisjami do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych. Trzeba jednak pamiętać, że możliwość dochodzenia roszczeń przed wojewódzką komisją, dotyczy tylko zdarzeń, które są następstwem świadczeń zdrowotnych udzielanych w szpitalu. Przedmiotem postępowania przed wojewódzką komisją jest ustalenie czy zdarzenie, którego następstwem była nasza szkoda majątkowa lub niemajątkowa, stanowiło zdarzenie medyczne. Zdarzeniem medycznym jest zakażenie pacjenta biologicznym czynnikiem chorobotwórczym, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia albo śmierć pacjenta, będące następstwem niezgodnych z aktualną wiedzą medyczną diagnozy, leczenia bądź zastosowania produktu leczniczego lub wyrobu medycznego.

Wniosek o ustalenie zdarzenia medycznego wnosimy do wojewódzkiej komisji ds. orzekania o zdarzeniach medycznych właściwej ze względu na siedzibę szpitala w terminie 1 roku od dnia, w którym dowiedzieliśmy się o uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia, jednak termin ten nie może być dłuższy niż 3 lata od dnia, w którym

nastąpiło zdarzenie medyczne. Komisje wojewódzkie mają swoje siedziby w poszczególnych urzędach wojewódzkich. Opłata za złożenie wniosku do wojewódzkiej komisji wynosi 200 zł i jest pobierana na poczet kosztów prowadzonego postępowania.

W złożonym do wojewódzkiej komisji, wniosku o ustalenie zdarzenia medycznego, określamy naszą propozycję wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia. Maksymalna wysokość takiego świadczenia wynosi w przypadku zakażenia, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia 100 tys. zł.

W sytuacji wydania przez wojewódzką komisję orzeczenia o zdarzeniu medycznym, jest ono w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem, doręczane wnioskodawcy oraz kierownikowi szpitala i ubezpieczycielowi, z którym podmiot leczniczy prowadzący szpital zawarł umowę ubezpieczenia.

Jeżeli ubezpieczyciel nie przedstawi w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia komisji, swojej propozycji odszkodowania i zadośćuczynienia, jest zobowiązany do ich wypłaty w wysokości określonej w złożonym przez nas wniosku.

Jeśli jednak ubezpieczyciel przedstawi nam – we wspomnianym terminie – propozycję odszkodowania i zadośćuczynienia, w ciągu 7 dni od dnia otrzymania tej propozycji, składamy ubezpieczycielowi oświadczenie o jej przyjęciu lub odrzuceniu. Przedstawienie propozycji odszkodowania i zadośćuczynienia oraz składanie oświadczenia o jej przyjęciu bądź odrzuceniu odbywa się za pośrednictwem komisji.

Jeśli przyjmujemy zaproponowaną propozycję odszkodowania i zadośćuczynienia, tracimy możliwość dochodzenia roszczeń w tej samej sprawie przed sądem cywilnym. Wyjątkiem są tylko sytuacje, gdy pojawią się nowe objawy lub okoliczności związane ze zdarzeniem, już rozpatrzonym przez komisję.

Gdy jednak nie zaakceptujemy propozycji odszkodowania zaproponowanej przez ubezpieczyciela szpitala, możemy wystąpić w tej samej, co przed wojewódzką komisją sprawie z powództwem do sądu cywilnego.

Dokumentacja medyczna

W przypadkach wniosku o zawarcie ugody pozasądowej i postępowania przed sądem warto na początek skompletować pełną dokumentację medyczną, która zawiera informacje o stanie zdrowia oraz udzielonych nam świadczeniach zdrowotnych.

Dokumentacja medyczna jest konieczna do wszczęcia i prowadzenia postępowania przed sądem albo sprecyzowania roszczeń i zgłoszenie ich ubezpieczalni. Dokumentacja medyczna przyda się też jeśli sprawę chcemy skonsultować z prawnikiem przed podjęciem kolejnych kroków w celu dochodzenia roszczeń.

O czym pamiętać przed wystąpieniem do danego podmiotu leczniczego o dokumentację medyczną? Przede wszystkim o tym, że dostęp do dokumentacji medycznej jest prawem każdego z nas, jako pacjenta.

Nie ma określonej formy wniosku o udostępnienie dokumentacji medycznej – może on zostać złożony zarówno pisemnie, jak i ustnie.

Każdy podmiot wykonujący działalność leczniczą, niezależnie czy jest to szpital, przychodnia czy indywidualna praktyka lekarska, ma obowiązek udostępnienia dokumentacji medycznej pacjentowi, jego przedstawicielowi ustawowemu (np. rodzicowi małoletniego pacjenta) albo osobie upoważnionej przez pacjenta.

Warto pamiętać o obowiązku udostępnienia dokumentacji również osobie przez nas upoważnionej, bo doznając uszczerbku na zdrowiu czasami nie jesteśmy w stanie samodzielnie udać się do palcówki medycznej celem złożenia wniosku o wydanie tej dokumentacji lub jej odbioru.

Skąd jednak placówka wie komu może udostępnić dokumentację medyczną? Przede wszystkim z oświadczenia pacjenta o upoważnieniu osoby bliskiej do uzyskiwania dokumentacji, ze wskazaniem imienia i nazwiska osoby upoważnionej, albo oświadczenia o braku takiego upoważnienia, które zgodnie z przepisami podmiot leczniczy musi zamieścić w dokumentacji indywidualnej wewnętrznej pacjenta lub dołączyć do niej. Najczęściej takie oświadczenie musimy wypełnić przy rejestracji lub przyjęciu do szpitala. Oczywiście osoba upoważniona może przyjść z odrębnym upoważnieniem, np. podpisanym przez nas w domu.

Błędy medyczne - odpowiedzialność lekarza

Lekarz może ponosić odpowiedzialność za tzw. błąd medyczny również na gruncie odpowiedzialności za przestępstwo (karne), a także zawodowej (dyscyplinarnej).

Pojęcie „błędu w sztuce medycznej” czy „błędu lekarskiego” nie jest co prawda zdefiniowane przez żadną ustawę. Jednak zgodnie z orzecznictwem m.in. Sądu Najwyższego, błędem w sztuce lekarskiej jest czynność (zaniechanie) lekarza w zakresie diagnozy i terapii, niezgodna z nauką medyczną dostępną dla lekarza. Błędem będą też wszelkie uszkodzenia ciała, będące następstwem zabiegów leczniczych – czynności zmierzających również do ochrony życia i zdrowia – które zostały wykonane w sposób niezgodny z powszechnie uznanymi zasadami wiedzy i sztuki lekarskiej.

Popęlnienie przez lekarza tzw. błędu medycznego może zatem skutkować zaistnieniem przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu.

W takim przypadku oceny, czy zaistniały znamiona czynu zabronionego dokonują m.in. organy prokuratury. Zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego, aby wszcząć takie postępowanie należy złożyć na policję lub do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Takie zawiadomienie możemy złożyć pisemnie lub ustnie.

W postępowaniu karnym lekarza uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Może jednak zostać zastosowane zawieszenie lekarza w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu przez niego zawodu na czas trwania postępowania karnego. O zawieszeniu orzeka sąd w ramach zastosowanego środka zapobiegawczego w trybie art. 276 kpk.

W przypadku zastosowania nieprawidłowego procesu diagnostycznego i/lub leczniczego lekarze podlegają też odpowiedzialności zawodowej za naruszenie zasad etyki lekarskiej oraz przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza.

Zatem jeśli zostały naruszone te przepisy możemy, w terminie 3 lat od chwili popełnienia czynu, w formie pisemnej zawiadomić Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej właściwej Okręgowej Izby Lekarskiej o swoich zastrzeżeniach do pracy każdego lekarza będącego członkiem tej Izby.

To, w której izbie lekarskiej zarejestrowany jest lekarz, można ustalić kontaktując się z Naczelną Izbą Lekarską lub samodzielnie w Centralnym Rejestrze Lekarzy dostępnym na stronie www.nil.org.pl.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, jeżeli istnieją ku temu podstawy, kieruje wniosek o ukaranie lekarza do właściwego sądu lekarskiego.

Sąd lekarski może orzekać następujące kary:

1. upomnienie,
2. nagana,
3. kara pieniężna,
4. zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych ochrony zdrowia na okres od roku do pięciu lat,
5. ograniczenie zakresu czynności w wykonywaniu zawodu lekarza na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat,
6. zawieszenie prawa wykonywania zawodu na okres od roku do pięciu lat,
7. pozbawienie prawa wykonywania zawodu.

Lekarz może ponieść też odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienie pracownicze.

Takie przewinienie może skutkować wypowiedzeniem umowy o pracę zawartej z lekarzem bądź rozwiązaniem tej umowy bez wypowiedzenia z winy pracownika w razie:

1. ciężkiego naruszenia przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych;
2. popełnienia przez pracownika w czasie trwania umowy o pracę przestępstwa, które uniemożliwia dalsze zatrudnianie go na zajmowanym stanowisku, jeżeli przestępstwo jest oczywiste lub zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem;
3. zawinionej przez pracownika utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku (np. utraty prawa do wykonywania zawodu lekarza).

Wszystkie te ścieżki mają na celu pociągnięcie lekarza do odpowiedzialności za tzw. błąd medyczny, a nie dochodzenie roszczeń w postaci odszkodowania i zadośćuczynienia.

za: <http://www.rpp.gov.pl>